

3. Analýza

3.1 Poskytnuté licence podle předmětu licenční smlouvy

Zájem o licencování výsledků inovační činnosti v České republice zaznamenal v roce 2018 opětovný meziroční nárůst, když celkový počet sledovaných poskytovatelů licencí vzrostl o 8 %. Nejčastěji lze narazit na subjekt s patentovými licencemi (viz graf 1). Počet udělených **patentových licencí** průběžně roste od roku 2014. To samé ovšem nelze tvrdit o výši přijatých poplatků – v porovnání s rokem 2016 byl zaznamenán pokles na polovinu. Ovšem je třeba zdůraznit, že finanční ukazatel je významně ovlivňován činností jednoho subjektu, spadajícího pod Akademii věd ČR. Na něj dlouhodobě připadá většina z celkového počtu získaných licenčních poplatků. Souhrnné licenční příjmy za ostatní subjekty od roku 2016 rostly.

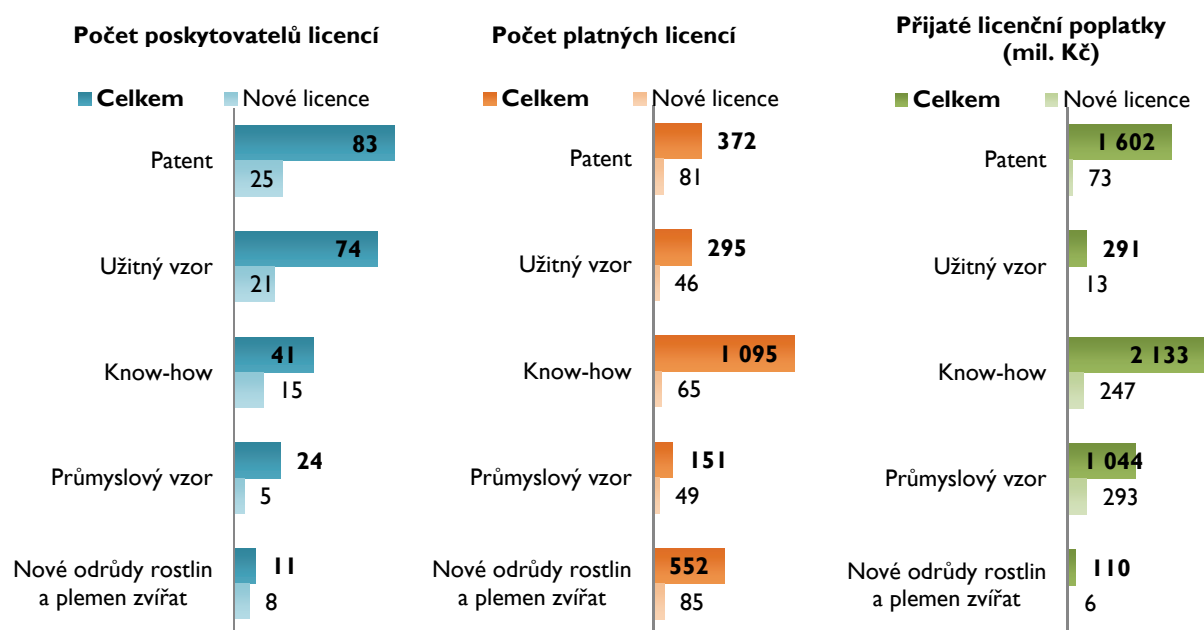
Licencemi, které poskytují právo užívat technická řešení chráněná **užitným vzorem** (často označovaným jako tzv. „malý patent“), disponovalo o 10 % více subjektů než v předcházejícím roce, avšak celkový počet udělených licencí i výše přijatých licenčních poplatků zaznamenaly jen minimální nárůst.

Podobná situace jako v případě patentových licencí opakovaně nastává i v oblasti přijatých licenčních poplatků za **průmyslové vzory**. Nejvýznamnější subjekt se výrazně podílí na celkové hodnotě licenčních příjmů, které meziročně poklesly o 15 %. Navzdory tomuto faktu počet poskytovatelů i množství poskytovaných licencí vykázaly nárůst o 25 % resp. 8 %.

Přestože počet udělených licencí na **nepatentované vynálezy (know-how)** meziročně mírně poklesl, stále se jedná o dvojnásobnou hodnotu ve srovnání s rokem 2016. Tento nárůst je do značné míry způsoben specifickým využíváním tohoto způsobu ochrany, kdy například v rámci velkých projektů může docházet v krátkém časovém úseku k udělování velkého počtu licencí na know-how. Počet poskytovatelů i výše přijatých licenčních poplatků zaznamenaly mírný nárůst.

Licence na nové odrůdy rostlin a plemen zvířat poskytoval nejmenší počet subjektů za posledních 10 let. Počet udělených licencí naproti tomu meziročně vzrostl o 8 % a je srovnatelný s hodnotou v roce 2016. To samé nelze tvrdit o výši přijatých poplatků, které ve srovnání s rokem 2016 poklesly téměř na polovinu původní hodnoty.

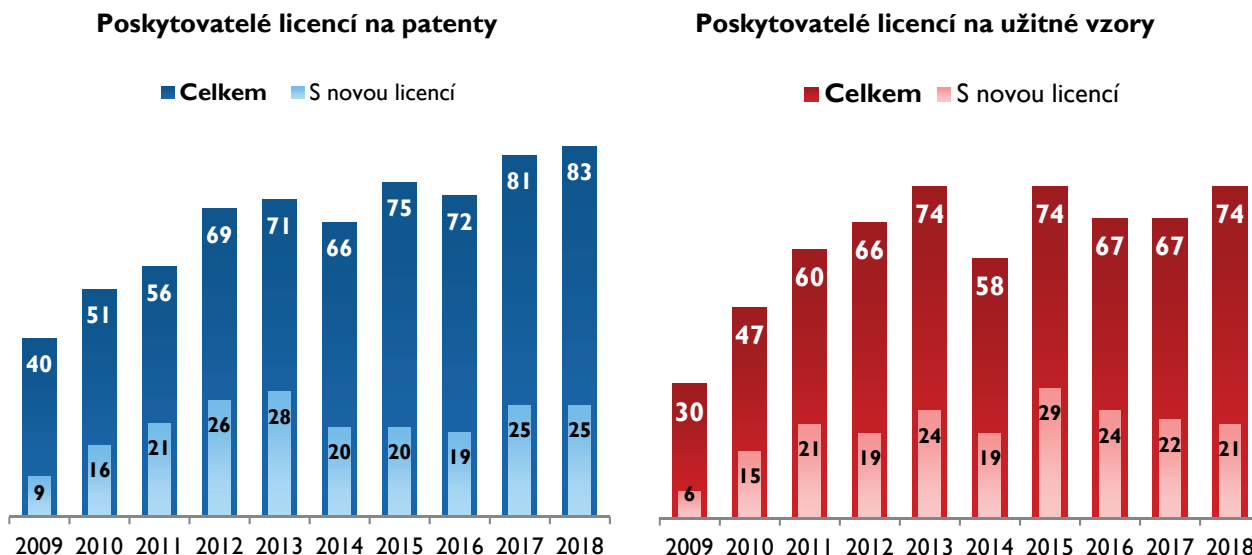
Graf 1 - Platné poskytnuté licence dle předmětu licenční smlouvy pro rok 2018

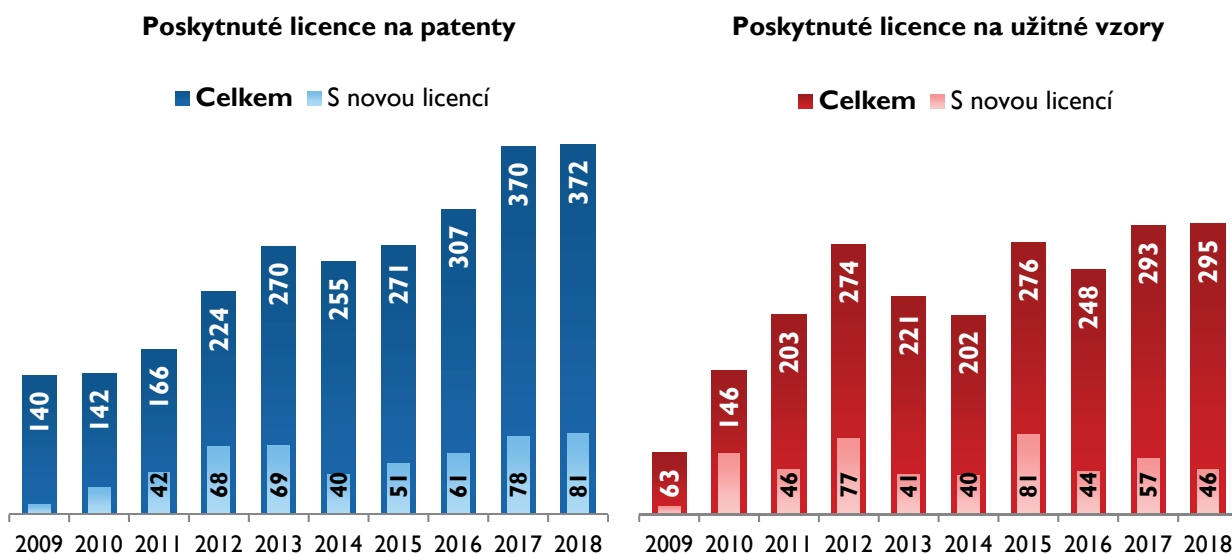
3.2 Poskytnuté licence na patenty a užitné vzory

Z dlouhodobého pohledu je patrný postupný nárůst zájmu o poskytování licencí na patenty i užitné vzory (viz graf 2 a 3). V roce 2018 poskytlo licenci na patenty 83 držitelů patentů v České republice. Užitné vzory licencovalo 74 subjektů.

Graf 2 - Počet poskytovatelů platných licencí na patenty a užitné vzory v letech 2009–2018

Graf 3 - Počet poskytnutých platných licencí na patenty a užitné vzory v letech 2009–2018

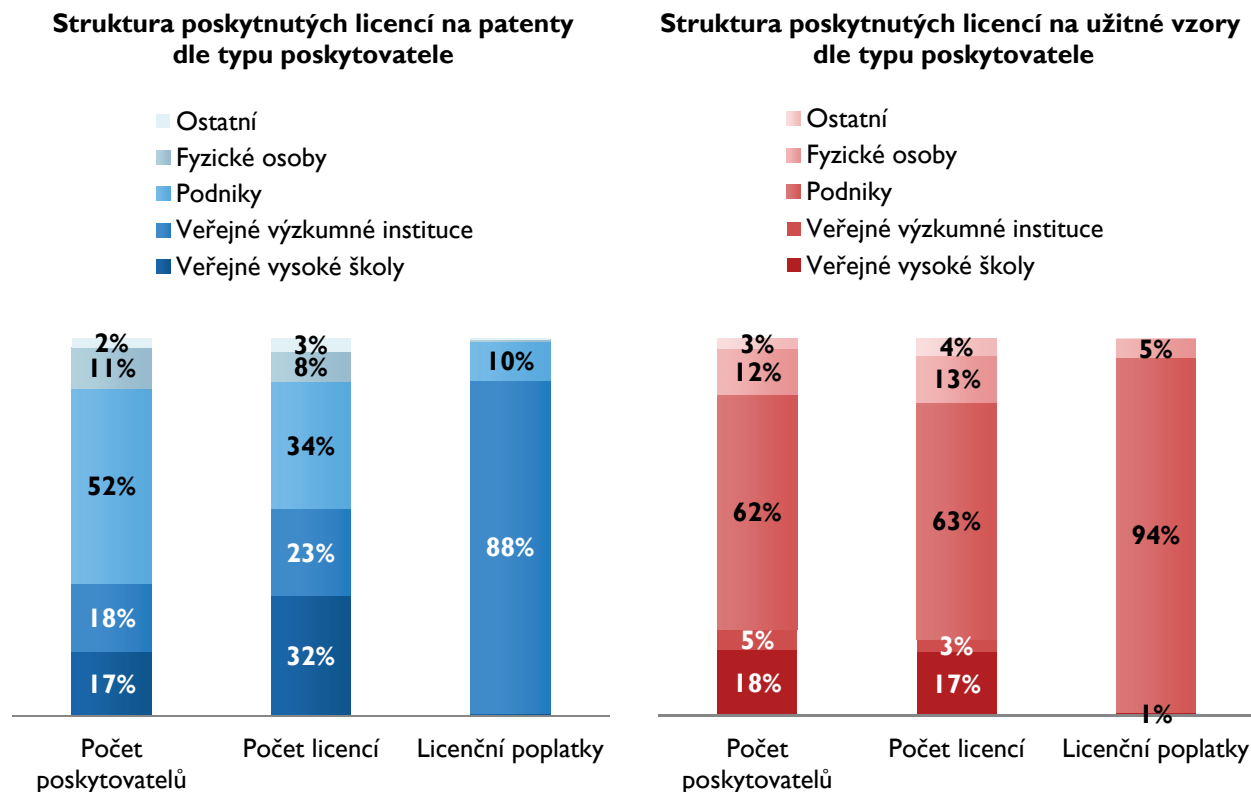

Mezi poskytovateli licencí jsou nejčastěji zastoupeny podniky (v roce 2018 poskytovalo licence na patent 43 podniků a na užitný vzor 46 podniků) následované vysokými školami. Výrazný rozdíl v preferencích mezi licencemi na patenty a užitné vzory nastává u veřejných výzkumných institucí – pouze 4 z nich poskytovaly licenci na užitný vzor, zatímco licenci na patent poskytovalo 15 institucí.

Nejvíce na licenčních poplatcích za **patenty** získávají veřejné výzkumné instituce (1,4 mld. Kč). Zbývající licenční poplatky připadají především na podniky (165 mil. Kč).

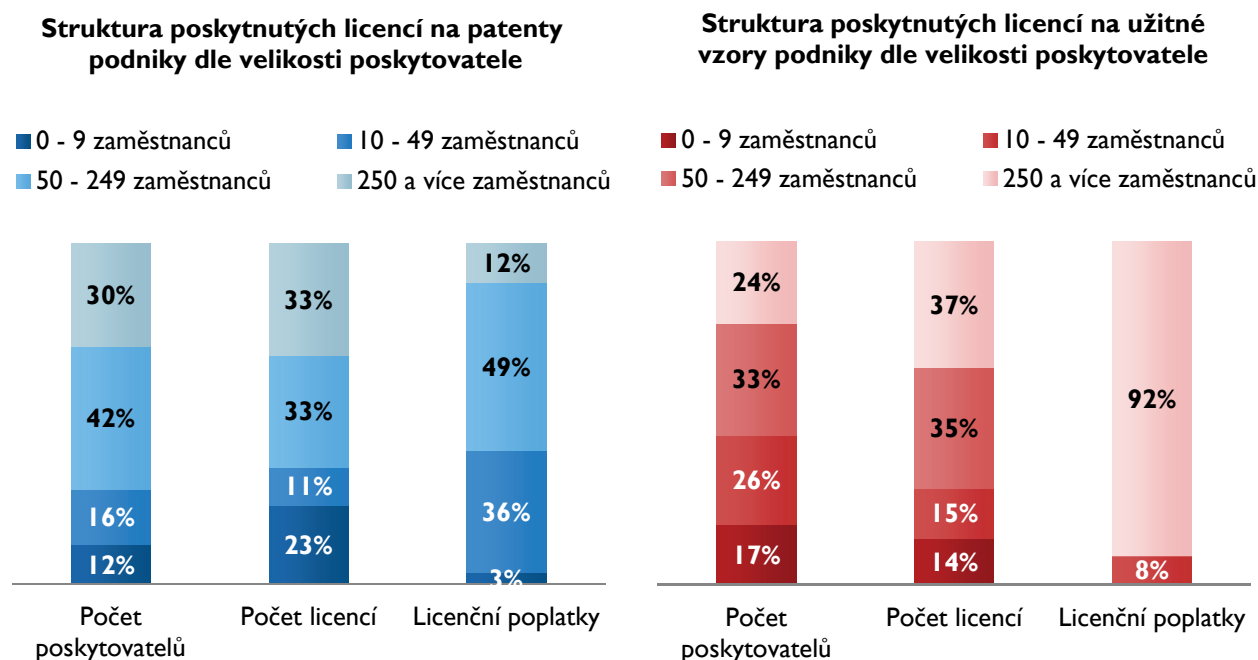
V rámci poskytnutých licencí na **užitné vzory** hovoří rozložení sil jednoznačně ve prospěch podniků, z jejichž strany pochází nejvyšší počet přihlašovatelů (36), udělených licencí (185) i výše inkasovaných poplatků (273 mil. Kč).

Graf 4 - Struktura poskytnutých licencí na patenty a užité vzory dle formy poskytovatele v roce 2018

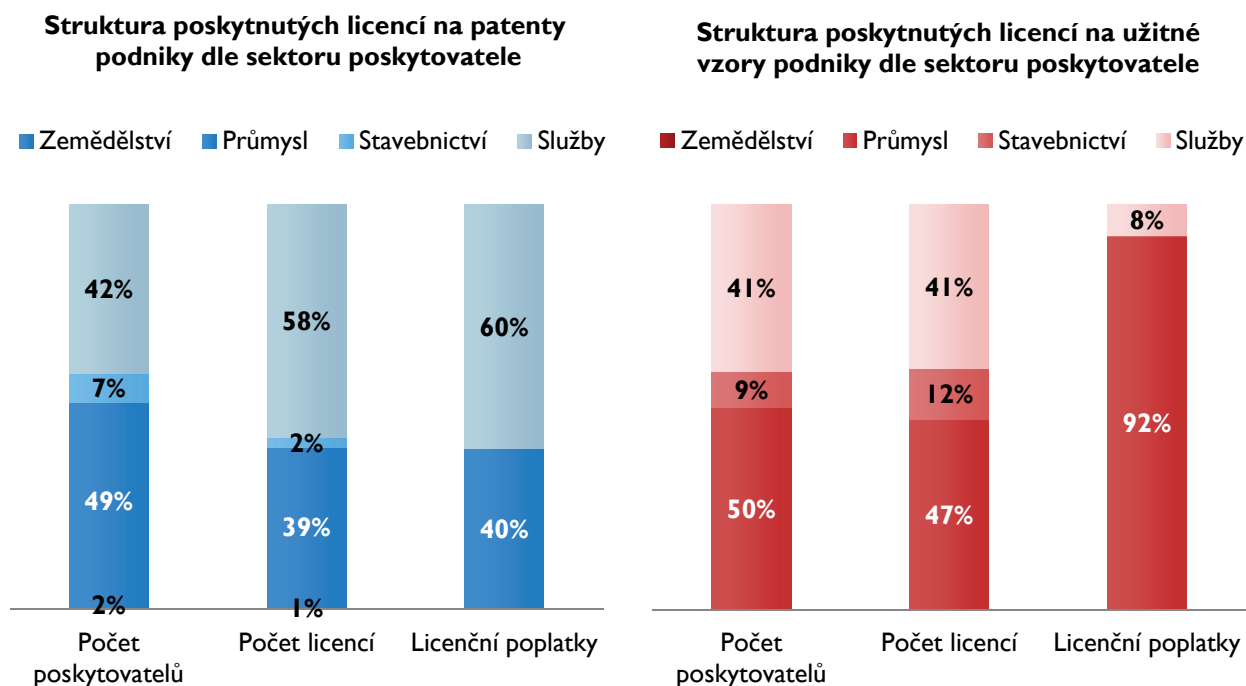
Z grafu 5 je patrné, že licence na **patenty** (v menší míře i na **užité vzory**) nejčastěji poskytují podniky střední (50–249 zaměstnanců) a velké (250 a více zaměstnanců). Nejvíce licenčních poplatků míří do velkých podniků. Z dlouhodobějšího hlediska posledních 10 let (tj. od roku 2009) připadalo na velké podniky v průměru 57 % licenčních poplatků za patenty a 78 % licenčních poplatků za užité vzory.

Graf 5 - Struktura poskytnutých licencí na patenty a užité vzory dle velikosti poskytujících podniků v roce 2018

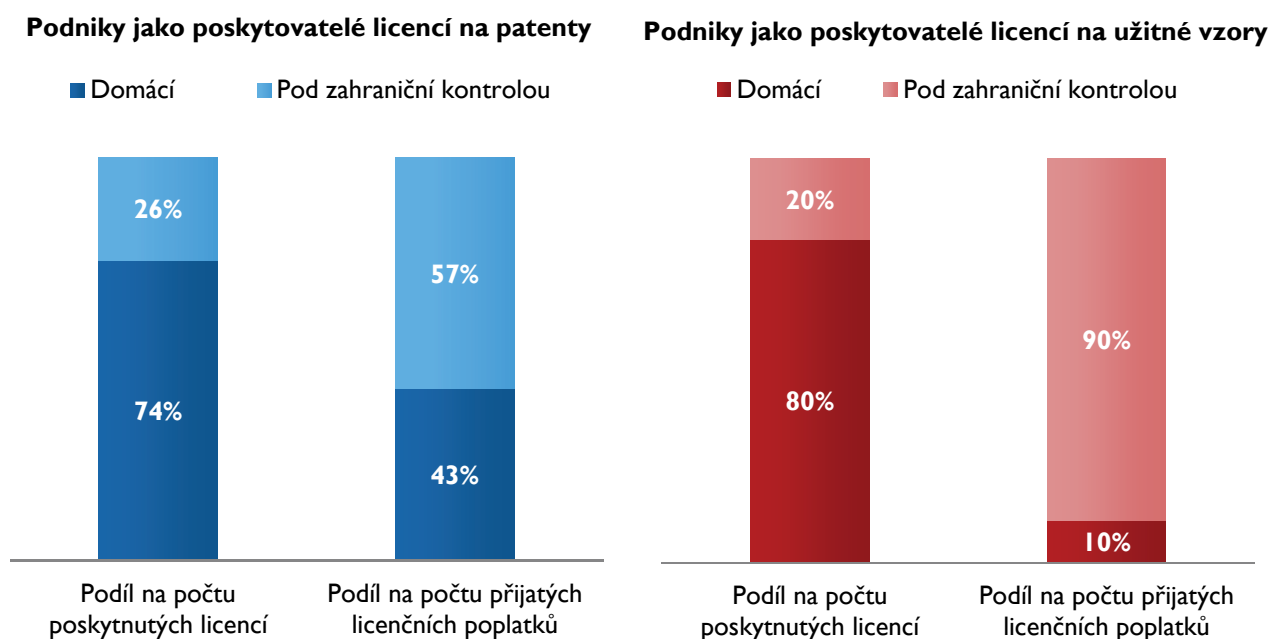
Převážná většina podniků v roli poskytovatelů licencí na **patenty** i **užitné vzory** působila v sektoru průmyslu a služeb (viz graf 6). Naopak v sektoru zemědělství byla vykázána jen minimální aktivita v podobě 1 patentové licence.

Graf 6 - Struktura poskytnutých licencí na patenty a užitné vzory dle hlavní ekonomické činnosti poskytujících podniků v roce 2018

V mezipodnikovém srovnání je zajímavým faktem, že nejvíce licenčních poplatků za **patenty** i **užitné vzory** získávají podniky pod zahraniční kontrolou, přestože poskytují menší počet licencí.

Graf 7 - Podíl podniků na počtu licencí a výši přijatých licenčních poplatků dle afilace v roce 2018

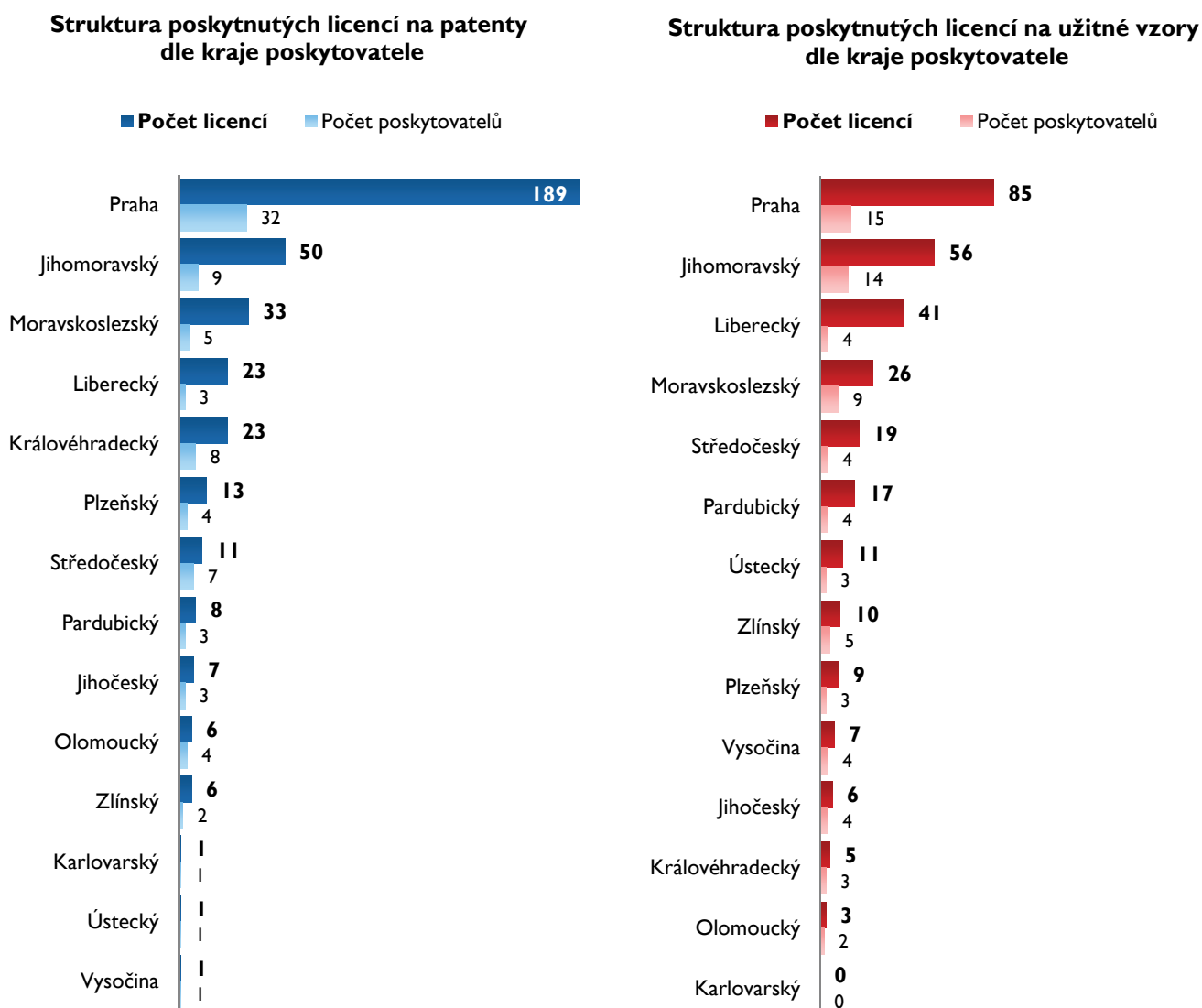

Rozdělení dle územního členění

Více než polovina ze všech udělených licencí na **patenty** (189) měla v roce 2018 poskytovatele se sídlem v Praze. Významně se na tomto faktu podílely veřejné výzkumné instituce – z celkových 86 poskytnutých patentových licencí výzkumnými institucemi v ČR připadalo celých 82 na území hlavního města Prahy. S poměrně velkým odstupem, za výrazného přispění veřejných vysokých škol, následují kraje Jihomoravský a Moravskoslezský (viz graf 8). Tyto kraje, nepočítáme-li Prahu, hrají prim i z dlouhodobého hlediska. Vůbec nejnižší počet poskytnutých licencí na patenty připadl na Karlovarský, Ústecký a kraj Vysočina.

Z pohledu poskytnutých licencí na **užitné vzory** byly podíly jednotlivých krajů vyrovnanější, což je částečně způsobeno i nižším zastoupením veřejných vysokých škol a veřejných výzkumných institucí mezi poskytovateli. Ochranu užitným vzorem (jako levnější a rychlejší alternativu k patentu) využívají spíše podniky. Opět převažují poskytovatelé se sídlem v Praze, kteří v roce 2018 poskytli 85 licencí na tento typ průmyslového vlastnictví. Následují Jihomoravský a Liberecký kraj (viz graf 8). V Karlovarském kraji nebyla v uvedeném roce zaznamenána žádná licence na užitný vzor.

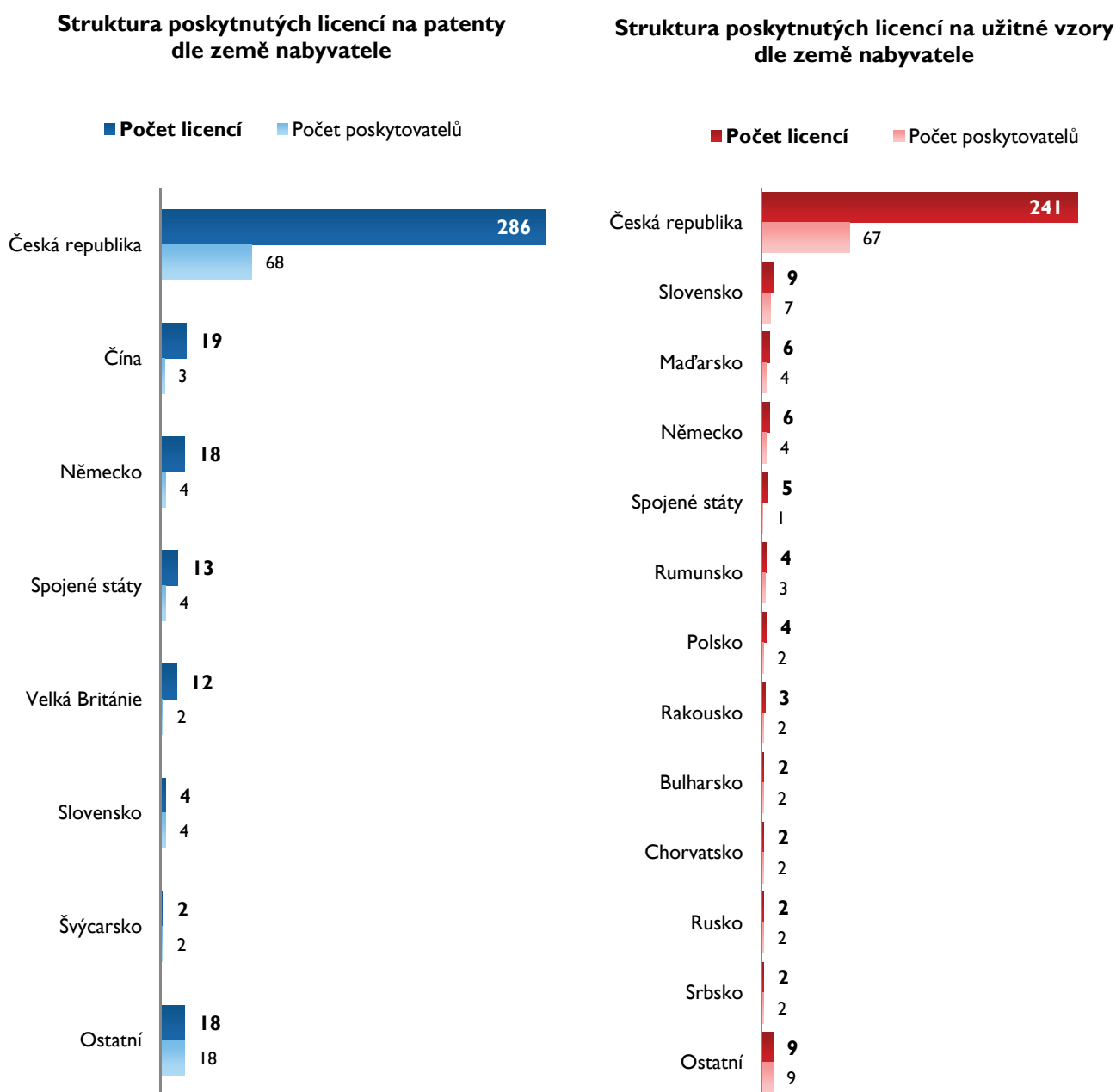
Graf 8 - Počty poskytovatelů a poskytnutých licencí na patenty a užitné vzory dle sídla poskytovatelů v roce 2018

Většina licencí na **patenty** a užité vzory zůstává v České republice. Pouhých 23 % licencí na patenty resp. 18 % licencí na užité vzory mířilo v roce 2018 za hranice. To sice znamená mírný meziroční nárůst, ale z pohledu posledních 10 let se jedná stále o podprůměrné hodnoty. Pro srovnání – v roce 2010, dosáhl podíl licencí poskytovaných do zahraničí v případě patentů (52 %) a užitných vzorů (31 %) výrazně vyšších hodnot. Nejvíce licencí na patenty bylo v roce 2018 poskytnuto subjektům v Číně a Německu (viz graf 9), ovšem z hlediska posledních 10 let jsou nejvýznamnějším nabyvatelem licencí Spojené státy.

Licence na **užité vzory**, které mířily v roce 2018 za hranice České republiky, končily zejména v sousedních zemích – nejčastěji na Slovensku. Z pohledu posledních 10 let se nejvíce nabyvatelů nachází právě na Slovensku, kam v průměru směřovalo 4,4 % všech licencí na užité vzory.

Graf 9 - Počty poskytovatelů a poskytnutých licencí na patenty a užité vzory dle země smluvního partnera v roce 2018

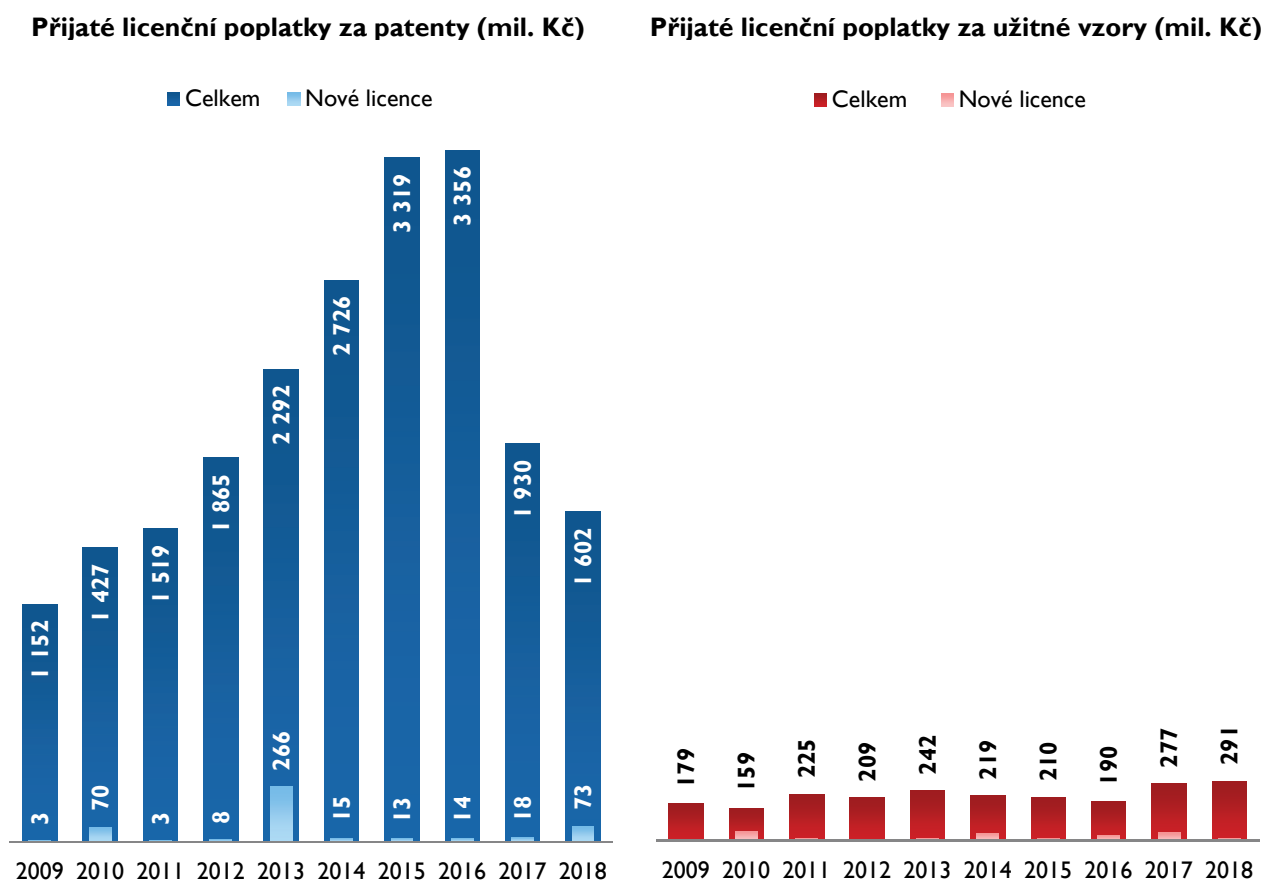

3.3 Příjem z licenčních poplatků za patenty a užité vzory

Celkové příjmy z licenčních poplatků za **patenty** zažívaly v roce 2018 i nadále propad (viz graf 10). Tento výsledek je relativní, protože při nezapočítání dominantního subjektu by ve srovnání s rokem 2016 i 2017 došlo k celkovému navýšení přijatých licenčních poplatků za patenty.

Celkové příjmy z licenčních poplatků za **užité vzory** naopak pokračovaly i v roce 2018 ve svém růstu. A to i přes to, že ve srovnání s licenčními poplatky za patenty dosahují zlomkové hodnoty. Ovšem po nezapočtení poskytovatelů s nejvyššími licenčními příjmy za patenty i užité vzory připadala za posledních 10 let v průměru na jednu patentovou licenci pouze o 9 % vyšší částka přijatých licenčních poplatků než na jednu licenci na užitný vzor.

Graf 10 - Výše přijatých licenčních poplatků za patenty a užité vzory v letech 2009–2018

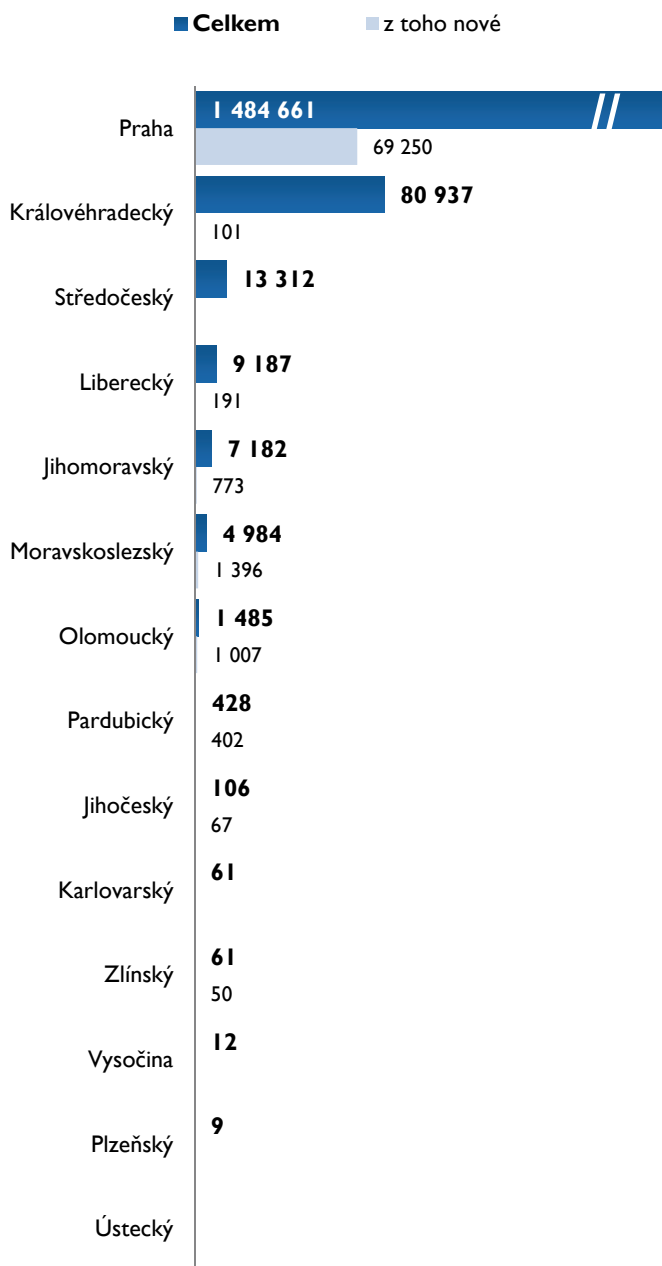
Rozdělení dle územního členění (licenční poplatky)

Nejvíce poplatků z licencí na **patenty** v roce 2018 získali poskytovatelé z hlavního města Prahy (1,5 mld. Kč) – viz graf 11. Výše vybraných licenčních poplatků v tomto kraji je výrazně ovlivněna jedním dominantním příjemcem. Pokud bychom jej nezapočítali, nacházela by se Praha za Královéhradeckým krajem. Oba územní celky patří k neúspěšnějším i z pohledu celkových hodnot od roku 2009. Naopak nejméně úspěšné byly ve stejném období subjekty v Karlovarském kraji, když celkem od roku 2009 získaly na licenčních poplatcích za patenty pouhých 610 tis. Kč.

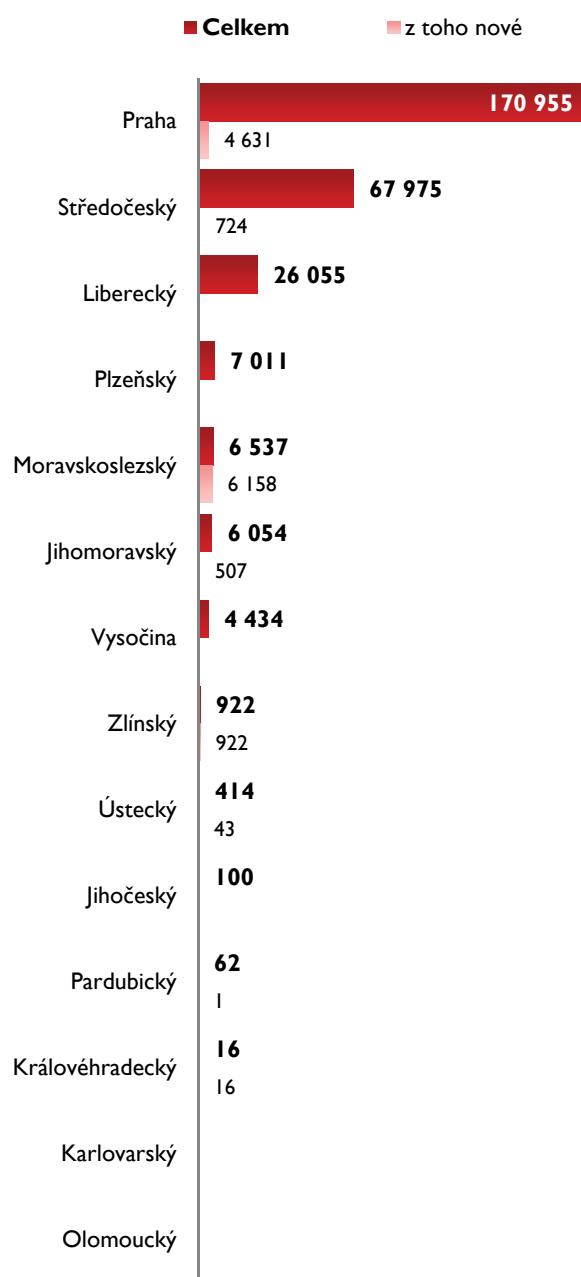
Největší část licenčních poplatků za **užité vzory** směřovala v roce 2018 do Prahy (171 mil. Kč) následované Středočeským krajem (68 mil. Kč) a to i v dlouhodobém průměru za posledních 10 let. Poskytovatelé licencí na užité vzory bez licenčních příjmů v roce 2018 se vyskytují v Karlovarském a Olomouckém kraji. Avšak z dlouhodobého pohledu celkových získaných poplatků od roku 2009 utržili nejméně poskytovatelé z Jihočeského kraje (553 tis. Kč).

Graf 11 - Výše přijatých licenčních poplatků poskytovateli licencí dle jejich sídla v roce 2018

Struktura přijatých licenčních poplatků za patenty dle kraje poskytovatele (v tis. Kč)

Struktura přijatých licenčních poplatků za užité vzory dle kraje poskytovatele (v tis. Kč)

Nejvíce zahraničních poplatků za licence na **patenty** směřovalo v roce 2018 z USA (1,4 mld. Kč) a Číny (80,6 mil. Kč). Z obou zemí získali čeští poskyvatelé licencí od roku 2009 až 47násobně vyšší sumu licenčních poplatků za patenty než v samotné České republice. A to i navzdory faktu, že u nás „zůstalo“ přes 72 % všech poskytnutých licencí na patenty.

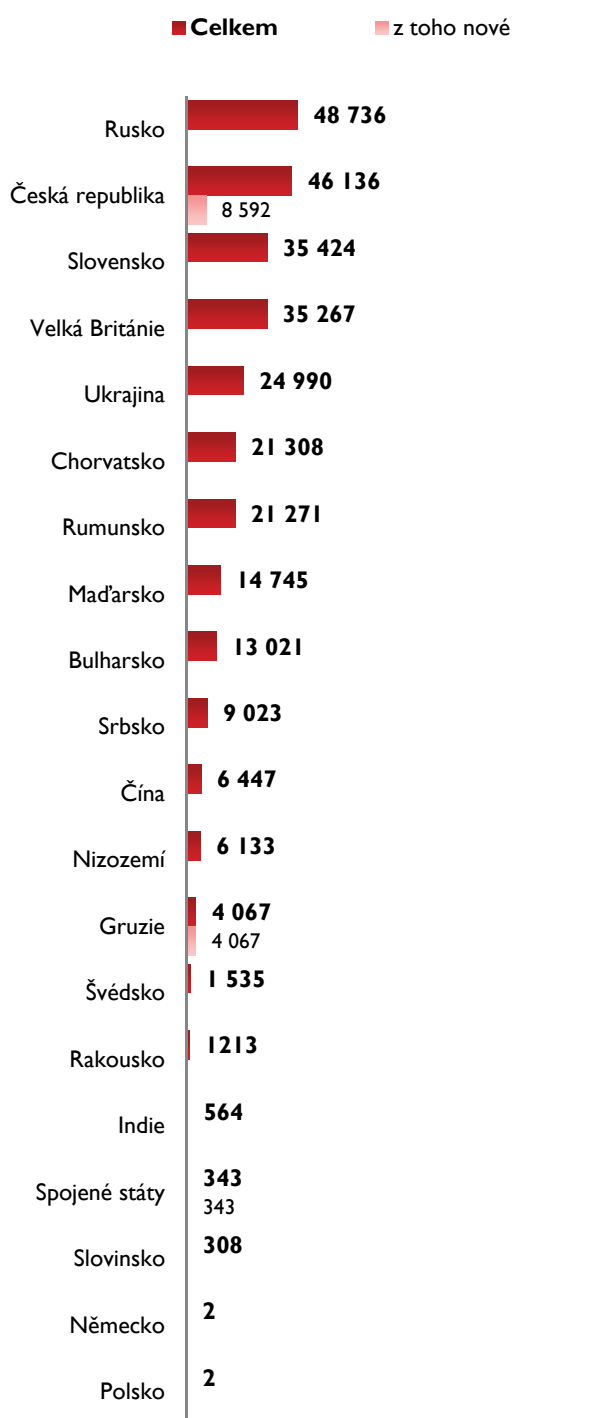
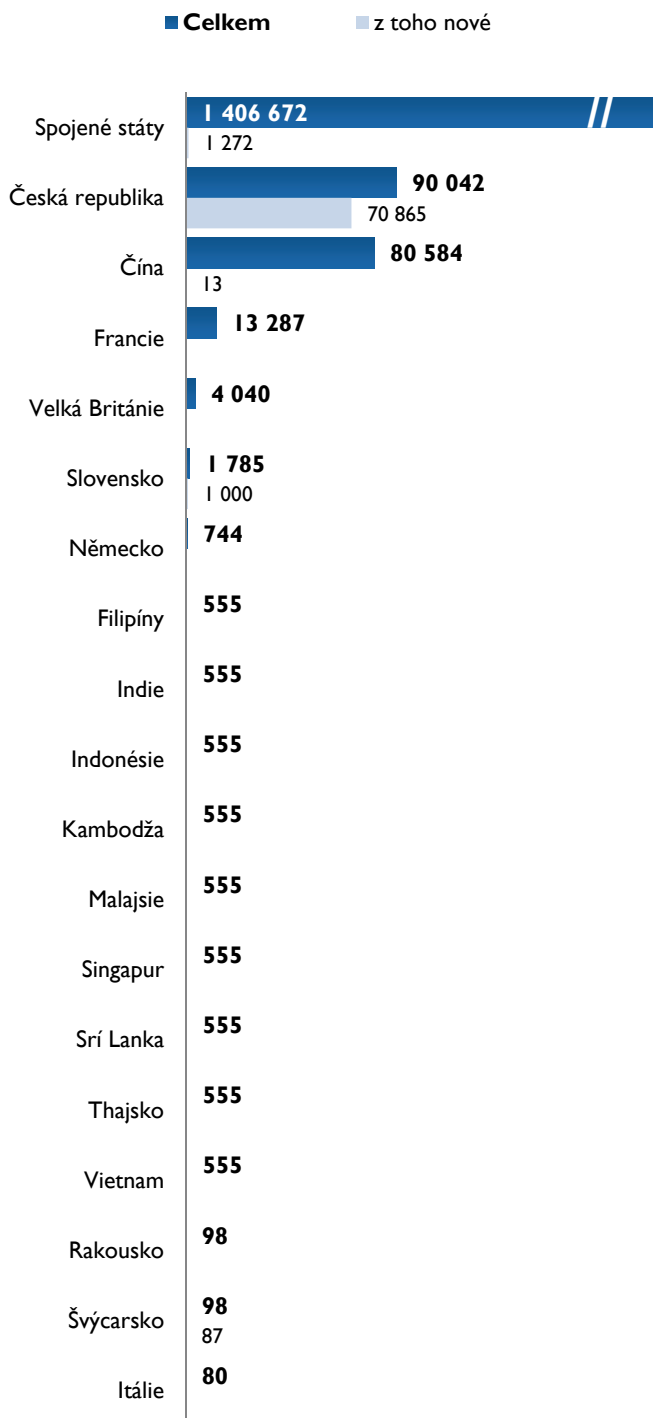
Nejvíce přijatých licenčních poplatků za **užitné vzory** připadalo v roce 2018 na Rusko (49 mil. Kč), které je spolu s Ukrajinou nejvýznamnějším zdrojem příjmů za poskytnuté užité vzory i v součtu poplatků od roku 2009. Jestliže v tomto období let 2009 - 2018 pouhá 2 % všech přijatých licenčních poplatků za patenty pocházelo od českých nabyvatelů, u licencí za užité vzory byl podíl domácích nabyvatelů 14,3 %.

Graf 12 - Výše přijatých licenčních poplatků poskytovateli licencí na patenty a užité vzory dle země smluvního partnera v roce 2018

Struktura přijatých licenčních poplatků za patenty dle země nabyvatele (v tis. Kč)

Struktura přijatých licenčních poplatků za užité vzory dle země nabyvatele (v tis. Kč)

3.4 Příjem z licenčních poplatků za další sledované ochrany duševního vlastnictví

Z pohledu licenčních poplatků za další sledované druhy ochrany duševního vlastnictví (viz graf 13) dosahují nejvyššího významu licence na **know-how**. S licenčními příjmy přes 2 mld. Kč dokonce již druhým rokem převyšují příjmy z patentových licencí.

Příjmy z licencí na **průmyslové vzory** jsou ovlivněny velkými subjekty a vyšším podílem příjmů za nově udělené licence. V důsledku toho dochází k nižší míře rozložení příjmů na více let a tedy vyšším rozdílům mezi jednotlivými roky v časové řadě (viz graf 13).

Příjmy z licencí na **nové odrůdy rostlin a plemen zvířat** již dva roky zaznamenávají pokles, způsobený především úbytkem příjmů z licencí nejvýznamnějších poskytovatelů.

Graf 13 - Výše přijatých licenčních poplatků za ostatní předměty duševního vlastnictví v letech 2009–2018 (mil. Kč)

